

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 52g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a unor
prevederi din articolul 7 alin. (3³) din Codul de procedură penală
*(recursul formulat împotriva încheierii prin care se
respinge ridicarea excepției de neconstituționalitate [5])*

CHIȘINĂU

17 iunie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 27 aprilie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 iunie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului: „Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.” din articolul 7 alin. (3³) din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ridicată de dl avocat Artur Airapetean, în interesele dnei Natalia Politov-Cangaș, parte în dosarul nr. 1r-11/2021, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători de la Curtea Supremă de Justiție format din dnii Iurie Diaconu și Ion Guzun și dna Liliana Catan, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost formulate de autorul excepției, pot fi rezumate după cum urmează:

4. Pe rolul Curții de Apel Chișinău se află o cerere de recurs formulată împotriva unei încheieri a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, prin care a fost examinată legalitatea unei ordonanțe a procurorului de disjungere a cauzei penale.

5. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Artur Airapetean a ridicat, în interesele dnei Natalia Politov-Cangaș, excepția de neconstituționalitate a articolului 279¹ alin. (1) - (2) [*conexarea și disjungerea cauzelor penale*] coroborat cu articolul 42 alin. (2) – (3) [*competența în caz de indivizibilitate sau conexitate a cauzelor penale*] din Codul de procedură penală.

6. Printr-o încheiere din 27 aprilie 2021, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, invocând faptul că există deja o decizie a Curții Constituționale de inadmisibilitate cu privire la dispozițiile contestate.

7. La 11 mai 2021, dl avocat Artur Airapetean a contestat cu recurs la Curtea Supremă de Justiție încheierea Curții de Apel Chișinău prin care a fost respinsă cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

8. La 25 mai 2021, dl avocat Artur Airapetean a ridicat, în interesele dnei Natalia Politov-Cangaș, excepția de neconstituționalitate a tezei a doua din articolul 7 alin. (3³) din Codul de procedură penală, care stabilește că încheierea instanței de judecată prin care se refuză ridicarea excepției este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apelul sau, după caz, în recursul formulat împotriva hotărârii prin care s-a soluționat fondul. Printr-o încheiere din 9 noiembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia. Prin Decizia Curții Constituționale nr. 22 din 17 februarie 2022, această sesizare a fost declarată inadmisibilă.

9. La 21 aprilie 2022, în cadrul aceluiași proces pendinte la Curtea Supremă de Justiție, dl avocat Artur Airapetean a ridicat, în mod repetat, în interesele dnei Natalia Politov-Cangaș, excepția de neconstituționalitate a tezei a doua din articolul 7 alin. (3³) din Codul de procedură penală, susținând că sunt prezentate argumente noi.

10. Printr-o încheiere din 21 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

12. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 7 Legalitatea procesului penal

„[...]”

(3³) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin. (3¹), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. **Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.**

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. Autorul excepției susține că prevederile contestate nu permit contestarea cu recurs separat a încheierii prin care se respinge cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate. Potrivit autorului excepției, în redacția actuală, prevederile contestate stabilesc că încheierea prin care se respinge cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs.

14. Autorul excepției menționează că dispozițiile contestate nu reglementează situația în care unei persoane i se refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate într-un proces pendinte la o instanță de ultim nivel, când nu mai sunt disponibile căi de atac și nu mai este posibilă invocarea dezacordului cu încheierea prin care a fost respinsă cererea de ridicare a excepției.

15. În opinia autorului excepției, omisiunea de a reglementa un drept de a contesta cu recurs separat astfel de încheieri este contrară dreptului la un proces echitabil și dreptului la apărare, garantate de articolele 20 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor dispoziții din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate, ridicată de către avocatul părții într-un proces din fața instanței de judecată, este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Curtea reține că obiectul excepției îl constituie teza a doua din articolul 7 alin. (3³) din Codul de procedură penală, care stabilește că încheierea instanței de judecată prin care se refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apelul sau, după caz, în recursul formulat împotriva hotărârii prin care s-a soluționat fondul.

20. Curtea constată că prevederile contestate au făcut anterior obiect al sesizărilor la Curtea Constituțională, fiind pronunțate Decizia de

inadmisibilitate nr. 85 din 8 iunie 2021 (sesizările nr. 118g/2021 și nr. 121g/2021), Decizia de inadmisibilitate nr. 158 din 28 octombrie 2021 (sesizarea nr. 192g/2021) și Decizia nr. 22 din 17 februarie 2022 (sesizarea nr. 257g/2021). Astfel, prin Decizia nr. 85 din 8 iunie 2021, Curtea a subliniat că garanțiile dreptului la un proces echitabil se aplică, în principiu, procedurilor constituționale atunci când acestea reprezintă etape ulterioare procedurilor penale și atunci când rezultatele lor pot fi decisive pentru persoanele condamnate. Totuși, nu este și cazul Curții Constituționale a Republicii Moldova, care nu are competența de a examina recursuri constituționale împotriva hotărârilor judecătorești definitive. Curtea Constituțională a Republicii Moldova are competența de a examina, pe calea excepției de neconstituționalitate, chestiunile referitoare la constituționalitatea dispozițiilor care sunt aplicabile într-o cauză de drept comun (§ 29).

21. Totodată, Curtea a subliniat că pentru a fi respectat caracterul echitabil al procedurilor instanțele de drept comun au obligația să motiveze în mod corespunzător refuzul de a sesiza Curtea Constituțională. De asemenea, Curtea a reținut că prevederile Codului de procedură penală nu împiedică persoanele interesate să invoce dezacordul referitor la refuzul de a admite ridicarea excepției de neconstituționalitate în apel sau, după caz, în recurs. Curtea a menționat că persoanele interesate dețin dreptul să ridice aceeași excepție de neconstituționalitate din nou, în căile de atac formulate împotriva fondului cauzei (DCC nr. 85 din 8 iunie 2021, § 32; DCC nr. 158 din 28 octombrie 2021, § 21).

22. În continuare, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea pentru controlul constituționalității prevederilor în discuție.

23. Curtea observă că autorul excepției a susținut aplicabilitatea în prezenta cauză a articolelor 20 [*accesul liber la justiție*] și 26 [*dreptul la apărare*] din Constituție, motivând că norma contestată nu reglementează situația în care unei persoane i se refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate într-un proces pendinte la o instanță de ultim nivel, când nu mai sunt disponibile căi de atac și nu mai este posibilă invocarea dezacordului cu încheierea prin care a fost respinsă cererea de ridicare a excepției.

24. Curtea nu poate reține incidența articolelor 20 și 26 din Constituție în raport cu situația descrisă de autorul excepției. Curtea nu întrevide în ce măsură existența unei posibilități de a contesta cu recurs separat încheierea prin care se respinge cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate ar putea să profite situației descrise de autorul excepției. Altfel spus, în eventualitatea în care ar fi existat un astfel de recurs, care ar fi instanța competentă să-l examineze atunci când refuzul ridicării excepției a avut loc într-un proces pendinte la o instanță de ultim nivel. Legislatorul ar fi fost pus în situația să instituie un număr nelimitat de instanțe superioare altor instanțe. În acest sens, Curtea notează că este inerent oricărui proces judiciar să aibă un punct de pornire și unul de final. Totuși, Curtea subliniază că acest fapt nu scutește instanțele superioare de obligația motivării corespunzătoare a încheierilor prin care refuză ridicarea excepțiilor de neconstituționalitate.

25. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului: „Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.” din articolul 7 alin. (3³) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Artur Airapetean, în interesele dnei Natalia Politov-Cangaș, parte în dosarul nr. 1r-11/2021, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 17 iunie 2022
DCC nr. 81
Dosarul nr. 52g/2022*